

Sygn. akt V CZ 147/05

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Maria Grzelka

w sprawie z powództwa M. A.
przeciwko T. D. i "E." Spółce z o.o. (przed zmianą firmy
D. Wydawnictwu [...] Spółce z o.o.) w K.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 26 stycznia 2006 r.,
zażalenia pozwanej Spółki "E."
na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 12 października 2005 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

W procesie o ochronę dóbr osobistych i zapłatę Sąd pierwszej instancji nakazał pozwanemu T. D. oraz pozwanemu Wydawnictwu sp. z o.o. zamieszczenie w gazecie po pierwsze sprostowania, a po wtóre przeprosin w brzmieniu sformułowanym w sentencji wyroku.

Po rozpoznaniu apelacji powoda oraz apelacji pozwanego T. D. Sąd drugiej instancji oddalił w całości apelację powoda, a uwzględniając częściowo apelację wymienionego pozwanego zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że nakazał obu pozwanym zamieszczenie w gazecie dalszego sprostowania w podanym w sentencji w wyroku brzmieniu, oddalając równocześnie dalej idące powództwo.

Powyższy wyrok zaskarżyło w reformatoryjnej części orzeczenia (pkt 1 sentencji) skargą kasacyjną pozwane Wydawnictwo, domagając się uchylenia wyroku w zaskarżonej części i oddalenia powództwa w tym zakresie.

Sąd drugiej instancji postanowieniem z dnia 12 października 2005 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanego Wydawnictwa wobec stwierdzenia braku po jego stronie interesu prawnego w zaskarżeniu. Brak ten Sąd odwoławczy uzasadnił tym, że pozwane Wydawnictwo ograniczyło swój udział w postępowaniu apelacyjnym do wniosków o oddalenie apelacji powoda, a skoro apelacja powoda została w całości oddalona, to wobec tego pozwanemu Wydawnictwu nie służy skarga kasacyjna z braku po jego stronie interesu prawnego.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwane Wydawnictwo wywodzi, że ewentualny brak interesu prawnego – gravamen może badać wyłącznie Sąd Najwyższy, a nadto twierdzi, że nie zachodzi brak interesu prawnego w zaskarżeniu, ponieważ Sąd II instancji zmienił w części wyrok w odniesieniu do obu pozwanych, pomimo nie wniesienia apelacji przez żalącego, tj. pozwane Wydawnictwo.

Żalący wywodzi nadto, że skoro pozwany ad. 1, będący osobą fizyczną, wnosił w apelacji o oddalenie powództwa w całości, a apelacja ta nie została w taki sposób uwzględniona, to pozwane ad. 2 Wydawnictwo ma interes prawny

w złożeniu skargi kasacyjnej. Nadto żalący uważa, że nawet brak interesu prawnego nie mógłby uzasadniać odrzucenia skargi kasacyjnej przez Sąd II instancji, albowiem przepis art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² k.p.c. takiego uprawnienia nie przewiduje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie. Rację ma skarżący, że Sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną w razie wystąpienia przesłanek określonych w art. 398⁶ § 2 k.p.c. Określenia zakresu użytego w tym przepisie pojęcia „innych przyczyn niedopuszczalności” skargi kasacyjnej, poza wyraźnie w nim wymienionymi, należy poszukiwać w przepisach art. 398² § 1-3 k.p.c. Żaden z tych przepisów przesądzających o niedopuszczalności skargi kasacyjnej nie wskazuje na brak interesu prawnego strony wnoszącej skargę kasacyjną. W konsekwencji oznacza to brak uprawnienia Sądu drugiej instancji do badania istnienia interesu prawnego strony wnoszącej skargę kasacyjną, skoro nawet ewentualny pozytywny wynik tego badania nie dawałby podstawy w świetle art. 398⁶ § 2 k.p.c. do odrzucenia z tej przyczyny skargi kasacyjnej przez Sąd drugiej instancji.

W ocenie Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym tę sprawę zasadny jest wyrażony w nowszym piśmiennictwie pogląd, że badanie istnienia interesu prawnego w zaskarżeniu jest przejawem dokonywania oceny merytorycznej, co przemawiałoby – w razie stwierdzenia braku interesu skarżącego we wniesieniu skargi kasacyjnej – za oddaleniem tego środka zaskarżenia, do czego nie jest oczywiście uprawniony Sąd drugiej instancji. Już więc z tych przyczyn zaskarżone postanowienie nie mogło się ostać.

Zdaniem Sądu Najwyższego rację ma żalący kwestionując brak swego interesu prawnego w zaskarżeniu reformatoryjnego orzeczenia Sądu drugiej instancji. Zmiana wyroku Sądu pierwszej instancji, którego nie zaskarżyło apelacją pozwane Wydawnictwo, polegała co prawda na eliminacji nakazu zamieszczenia przeprosin, ale zarazem na nakazaniu zamieszczenia dalszego sprostowania o brzmieniu wskazanym w pkt. 1) sentencji wyroku Sądu odwoławczego i wykraczającym poza brzmienie sprostowania określonego w pkt. I wyroku Sądu I instancji. Przyjmuje się, że interes prawny w zaskarżeniu występuje w wypadku

tw. gravamen, polegającego – najogólniej mówiąc – na niezgodności orzeczenia z żądaniem zgłoszonym w procesie przez stronę. Taka niezgodność w sprawie niniejszej zachodzi. Nie można bowiem zgodzić się ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji utożsamiającym sam wniosek pozwanego Wydawnictwa o oddalenie apelacji powoda z dalej idącym żądaniem zgłoszonym wcześniej w procesie przez tego pozwanego, które to żądanie sprowadzało się do oddalenia powództwa w całości. Okoliczność, że pozwane Wydawnictwo nie zaskarżyło apelacją wyroku Sądu I instancji nie pozbawia go obecnie interesu prawnego w zaskarżeniu reformatoryjnego wyroku Sądu odwoławczego, w którym poszerzono przecież zakres obowiązku zamieszczenia sprostowania o dalsze jego brzmienie, ze skutkiem prawnym także wobec pozwanego Wydawnictwa.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z art. 394 § 3 k.p.c.